

Nieuwe kansen in Salon d'Amour

Anna Jansson bij Boekerij:

De *Kristoffer Bark*-serie:

Dochter vermist

De *Salon d'Amour*-serie:

Nieuwe kansen in Salon d'Amour

Anna Jansson

Nieuwe kansen in Salon d'Amour

Deel 1 van de *Salon d'Amour*-serie

Vertaald door Nuanxed – Corien Leemburg

ISBN 978-90-492-0736-6

ISBN 978-94-023-2663-5 (e-book)

ISBN 978-90-528-6885-1 (audio)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Ödesgudinnan på salong d'amour*

Vertaling: © Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv

Vertaald door Nuanxed – Corien Leemburg

Omslagbeeld en -ontwerp: © Bürosüd

Zetwerk: Crius Group

© Anna Jansson 2014 by Agreement with Grand Agency

© 2026 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor Jan Keith

– vader en meester in de theezeefretoriek

‘Toch jammer dat degenen die écht weten hoe een land geregeerd zou moeten worden, taxichauffeur of kapper zijn.’

– GEORGE BURNES

We zijn in opperste staat van paraatheid

Aan het Södertorg-plein in Visby ligt Salon d'Amour. Wanneer je onder de stadspoort door loopt en vervolgens de hotdogkraam passeert, zie je hem al meteen liggen. Het naambord heeft de vorm van een hart. Als het buiten donker is, verlicht het de straten met een warme rode gloed.

Ik kocht het pand zeven jaar geleden van een oudere man. Zijn kenmerkende pommadegeur is nog steeds niet helemaal verdwenen. Het is een stijlvolle kleine ruimte, met behang met rozenmotief uit het einde van de vorige eeuw, en twee kappersstoelen van wijnrood leer. Aan de achterwand hangen vier schilderijen, die ik via rommelmarkten en veilingen op de kop heb getikt. Samen vormen ze een serie met taferelen uit de Eerste Wereldoorlog. Op het eerste is een man te zien in uniform – compleet met sabel en weelderige snor – die zijn vrouw vaarwel kust. Ernaast hangt een oorlogsscène, waarin dezelfde man – nu met een verband om zijn hoofd – als held het slagveld verlaat. Op het derde schilderij keert hij ongedeerd terug uit de strijd. Hij wordt omhelsd door zijn vrouw, die inmiddels een klein kind op haar arm draagt. Op het laatste beeld is het stel samen te zien in een prieel met sering, omringd door nog meer kinderen. Ik wil zo graag dat verhalen goed aflopen. Beter dan mijn eigen leven.

Naar verluidt was het hier – in de oude middeleeuwse barbiërszaak – dat de Deense koning Waldemar Atterdag in 1361 zijn baard liet trimmen nadat hij Visby geplunderd had. Als ik door het grote raam kijk, zie ik waar de soldaten door de stadsmuur heen stormden. Boven op de muur is om en om een steen weggehaald, ter herinnering aan die verschrikkelijke dag waarop 1800 Gotlandse boeren door het Deense leger werden afgeslacht. Er wordt wel gezegd dat het bloed zó rijkelijk vloeide dat de aarde tot aan de haven toe rood kleurde. Volgens mijn theorie moet het precies hier zijn geweest dat Waldemar zijn baard liet doen. Alleen was de Deense koning allicht ‘een kopje kleiner’ gemaakt als de barbier een scherp mes had gehad en een Gotlander was geweest.

Hier op Södertorg heb ik dus mijn salon. Mocht je in de buurt zijn: je bent van harte welkom. Terwijl je op je beurt wacht, krijg je van mij een kopje thee met munt en vlierbes uit eigen tuin. Om erachter te komen hoe ik je het beste kan helpen, observeer ik je via mijn spiegel. Mijn schaar is mijn toverstaf. En als je wilt, maken mijn kleuren de betovering compleet. Wanneer je in de stoel plaatsneemt en ik je de kapmantel omdoe, heb ik al een plan. Toch blijft mijn eerste vraag altijd: ‘Wat kan ik voor je doen?’ En dan heb ik het niet alleen over je haar. Eigenlijk bedoel ik: ‘Wat kan ik in jouw leven betekenen?’ Er zijn twee kappersstoelen en het is absoluut geen toeval wie er naast je komt te zitten. Dit alles is zorgvuldig uitgekiend. Maar daarover later meer.

In mijn salon zijn er drie soorten klanten: *de alledaagse klant*, die binnenkomt voor een routineknipbeurt. *De narcistische klant*, die wordt opgeslokt door zijn eigen spiegelbeeld of zelfmedelijden. En tot slot *de wanhopige klant*, die binnenkomt en zegt: ‘Doe mij maar een complete make-over.’ Vaak heb ik het gevoel dat dit laatste niet alleen over hun haar, maar over hun hele leven gaat. Je haar in een ander model knippen en rood verven is vaak

een wanhopig begin van een nieuw en – misschien wel – beter leven als single. Ik zeg bewust misschien een beter leven. Daarover lopen de meningen uiteen.

Het systeem is nog in ontwikkeling. Dit betekent dat er uiteraard ook nog klanten zijn die in geen enkele categorie passen. Zo zijn er bijvoorbeeld situaties waarin het bezoek aan mijn zaak niet werd gepland, maar uit pure nood is ontstaan. Daarvoor is een aparte categorie nodig. Eerder deze week zag ik daar een voorbeeld van: de dag na zijn vrijgezellenfeest kwam er iemand bij me die zijn haar wilde laten verven in ‘iets wat beter zou passen in de directiekamer van de Finance BV’. Babypoepgroen is immers niet bepaald vertrouwenwekkend wanneer je op het punt staat om het kapitaal van andere mensen te beheren.

‘Doei, tot morgen!’ zeg ik tegen mijn collega Ricky, die wat eerder weg wilde om op tijd te kunnen zijn voor zijn paaldansles. Hij heeft net de personeelsruimte en het toilet schoongemaakt. Zelf maak ik met de bezem een rondje door de salon en veeg al het haar en stof van de dag bij elkaar. Ik was de borstels en vul de kapperstrolleys bij voor de afspraken die voor morgen gepland staan. Ook neem ik de koffietafel af en vul ik het mandje met saffraanbiscuitjes bij. Er is een levering pruiken en haarstukjes binnengekomen, die ik in het kleine pashokje hang. Een van mijn klanten moet binnenkort chemo ondergaan. Ik ben blij dat haar pruik is binnengekomen én dat hij zo mooi is geworden. Ook hebben we de nodige materialen binnengekregen om haarextensies te kunnen doen. Volgens Ricky is dat iets waar we zeker mee zouden moeten beginnen. Op de kappersopleiding heeft hij een aantal nieuwe technieken en inzichten opgedaan.

Als ik tegen sluitingstijd de kas opmaak, krijg ik het angstige gevoel dat ik bekeken word. Door het raam zie ik een gezicht voorbijflitsen. Ik had een alarm moeten kopen. Wanneer je met de inhoud van de kassa over straat gaat, bestaat altijd het risico

dat je beroofd wordt. Bovendien denk ik dat aan je lichaamshouding te zien is of je met twintigduizend kronen of met een paar tientjes in je tas het pand verlaat. Maar een alarm is duur en bovendien heb ik me – tot dusver – altijd verbaal uit lastige situaties kunnen redden. Als er één talent is dat je als kapper ontwikkelt, dan is het wel de kunst van het communiceren en onderhandelen. Je leert met alle soorten mensen praten: met boeren op z'n boers, met vuilnismannen over rotzooi, en met hooggeleerden in het Latijn. Wanneer het om vredesonderhandelaars in de wereld gaat, zijn kappers een onderschatte groep mensen. In plaats van politici – die nooit geleerd hebben om te luisteren – zouden juist zij aan tafel moeten zitten.

Het gezicht verschijnt opnieuw – als een grijze schaduw in de regen. Wanneer ik in het schemerdonker naar buiten probeer te kijken, duikt er een vormeloze gedaante op bij de deur. Het is een donker gekleed persoon met een capuchon die het hele gezicht bedekt. Ik ben bang. Logisch. Ik ben alleen in de salon. De donkere gedaante dringt zich naar binnen door de deur, die ik nog niet op slot had gedaan. Geschrokken duw ik met mijn heup de kassalade dicht, waarna ik de sleutel stiekem in de zak van mijn kappersschort laat glijden. De blik die vanuit de schaduw van de capuchon de mijne ontmoet, is opgejaagd en wanhopig. Het enige wat ik nog weet te bedenken, is dat ik mijn dagomzet vaarwel kan zeggen. Het is een behoorlijk bedrag.

Scènes uit griezelige detectiveverhalen schieten door mijn hoofd. Zal ik straks met ducttape over mijn mond aan een stoel worden vastgebonden? Of in een vloerkleed worden gerold en ondersteboven in het magazijn worden gezet? Er zijn mensen die op deze manier zijn gestorven, die werden pas gevonden toen het begon te stinken naar dood en verderf. Als ze al gevonden werden. Misschien word ik wel met vloerkleed en al direct in een container geladen, naar het vasteland vervoerd en vormalen tot brandstof voor de stadsverwarming. Dan is vastgebonden zitten

aan een stoel toch beter. Maar wat nou als je neus begint te lopen? Als je hem moet snuiten terwijl je armen achter je rug vastgebonden zijn? Als je maar blijft proberen om je neus op te halen, maar dat hij ondanks alles toch blijft lopen? Dat vervolgens de politie komt, omdat er een voorbijganger om hulp heeft gebeld. En dat ze dan Jonna van de krant bij zich hebben – die met haar camera recht in je gezicht flitst – zodat je de volgende ochtend op de voorpagina vereeuwigd bent met snot tot onderaan je kin. Dat zou pas echt gênant zijn. Al deze gedachten schieten door mijn hoofd.

Terwijl de indringer met drie snelle stappen de salon binnenkomt, vraag ik me af wat voor een soort stekker hij achter zijn schouder heeft bungelen.

‘Je moet me helpen!’ De stem is hees en scherp, als het gekrijs van een vogel. ‘Alsjeblieft, ik betaal je wat je maar wilt!’

Dit klinkt niet als een overval. Integendeel. De gemaskerde vrouw – want ik hoor nu dat het een vrouw is – is bereid een hoge prijs te betalen voor mijn diensten. *Ik betaal je wat je maar wilt...* Het klinkt alsof ik de jackpot heb gewonnen.

‘Hoe erg is het?’ vraag ik, terwijl ik voorzichtig een stap naar voren doe om te kunnen kijken wat er aan de hand is.

‘Erg, liefste Angelika, heel erg!’

Met een snelle beweging trekt ze haar capuchon naar achteren. Wat ik zie is een grijsbruin en warrig eksternest van haar, verstrikt in een warmteborstel. Het is Rut: een van mijn vaste klanten van het politiebureau, die nu blijkbaar bereid is om ‘elke prijs’ te betalen voor mijn hulp. Ze ziet eruit als een robot die normaal gesproken met een stekker werkt, maar die op dit moment noodgedwongen op batterijen voortploetert. Om haar haren te ontwarren moet ik helemaal aan het uiteinde van het snoer beginnen. In totaal kost het me ruim veertig minuten om haar te bevrijden. Dan zegt ze dat ze me eeuwig dankbaar is.

In mijn rode notitieboekje zet ik een streepje voor elke klant die zegt: 'Je hebt mijn leven gered, Angelika!' In totaal heb ik in de afgelopen zeven jaar drieënveertig streepjes gezet. Drieënveertig geredde levens, dus. Dat zijn geen slechte statistieken: bijna net zo goed als de cijfers van de brandweer. Ze laten zien hoe belangrijk het kappersvak is. Bovendien laten ze ook de noodzaak zien voor een nieuwe categorie: mensen met acute haarproblemen. Ik denk dat ik dit type 'pechgevallen' ga noemen.

Schikgodinnen werken in stilte

‘Snap je het nu?’ vraag ik aan Ricky, als hij de volgende ochtend zijn werkdag begint. ‘De vier hoofdgroepen zijn: A voor *Alledaagse klant*, N voor *Narcist*, W voor *Wanhopig* en P voor *Pechgeval*. Met deze letters kun je in het afsprakenboek de categorie aangeven. En vervolgens zetten we er een hartje bij als diegene hulp nodig heeft bij het vinden van de liefde.’

‘Hoe weet je of dat zo is?’ zegt hij, zonder het vurige enthousiasme waarop ik had gehoopt.

‘Je stelt discrete vragen, combineert informatie en trekt conclusies. Als kapper volg je het wel en wee van mensen, vaak meerdere generaties lang. Je vangt hier en daar een glimp van hun leven op en soms krijgen de gesprekken een vertrouwelijk karakter. Dit werk geeft je bepaalde inzichten en levenservaring. Vervolgens is het onze taak om het lot een handje te helpen. Bij Salon d’Amour kunnen klanten rekenen op volledige discretie. Geen enkel geheim wordt doorverteld. Hier kunnen mensen hun hart luchten. En we laten ze voelen dat we het beste met ze voorhebben.’

‘Op mijn eerste werkdag heb ik getekend voor geheimhoudingsplicht: er wordt hier niet geroddeld. Maar hoe het zit met die letters en cijfers in het boek, is me nog steeds niet helemaal helder.’

‘Nou kijk, in het hartje zetten we een cijfer voor urgentie – op een schaal van een tot vijf. Een vijf betekent “wanhopige behoefte aan liefde”, terwijl de mensen met een één het op eigen kracht redden – met enkel en alleen een duwtje in de juiste richting.’

‘Dus A5 betekent: “Niet de snuggerste, maar enkel en alleen een alledaagse knipbeurt met een wanhopige behoefte aan een wip”,’ vat Ricky samen.

‘Zoiets ja. Alleen is een wip vaak alleen maar een wip. Ik doe de meer op liefde.’

Het knippen is – zoals je misschien al vermoedde – een lucratieve dekmantel voor mijn hoofdactiviteit. Je kunt me zien als een soort relatiecoach, gesprekspartner of therapeut. Een tijdje heb ik overwogen om ‘Kapper en intuïtief therapeut’ op mijn visitekaartje te zetten. Maar ik was bang dat mensen het verkeerd zouden interpreteren, dat ze zouden denken dat mijn knipwerk intuïtief zou zijn. Integendeel. Ik ben wel degelijk professioneel opgeleid en gediplomeerd. Je vraagt je misschien – terecht – af: ‘Wat als ook alle hersenchirurgen, piloten en elektriciens hun werk maar een beetje “op gevoel” zouden doen? Dan zou de wereld er toch heel anders uitzien?’ Ik ben het met je eens: je moet weten wat je doet. De enigen die vandaag de dag in onze samenleving intuïtief te werk mogen gaan, zijn beurshandelaren. En wat hebben zij ons, als ‘alledaagse beleggers met kleine spaartegoeden’, nou daadwerkelijk opgeleverd? Als ik in plaats van te beleggen mijn pensioengeld in een oude sok had gestopt, was mijn oude dag nu veilig geweest. In de hoop straks niet te hoeven verhongeren, overweeg ik nu om te investeren in een kippenhok en een stuk grond om aardappels op te verbouwen. Maar daar gaan we het nu even niet over hebben.

Waar we het wél over gaan hebben, is wat jij van mij kunt verwachten als je mijn klant bent. Als je de Noordse mythologie kent en *Völuspá* hebt gelezen, ben je bekend met de term ‘schikgodin-

nen'. De drie schikgodinnen – Urd, Verdandi en Skuld – spinnen de draden van het leven. In onderlinge overeenstemming besluiten zij welke levensdraden verweven zouden worden tot een gezamenlijk lot en welke elkaar alleen zouden passeren, als schepen in de nacht. Dat is precies wat mijn twee zussen en ik doen. Mijn ambitie is groter dan alleen een mooi kapsel creëren: mijn wens is om je een ontmoeting te bieden. Het is in de ontmoeting met andere mensen dat het zelf ontstaat en wordt gevormd. En het is op deze manier dat we ons kunnen ontwikkelen tot ons potentieel beste zelf – of ons slechtste, als het verkeerd uitpakt.

Urd, Verdandi en Skuld staan symbool voor Het Verleden, Het Heden en De Toekomst. Een schikgodin vertegenwoordigt zowel het goede als het kwade – het is dus geen engel. Dat moet je je goed realiseren. Ik volg de wetten van mijn hart. Mijn taak is om te luisteren. Ik luister tot ik je behoeften in kaart heb gebracht. Je draagt zelf alle antwoorden en oplossingen in je. Meestal volstaat het als ik zeg: 'Hoe wou je nu verder?' Ik luister als je samenvat en besluit wat je gaat doen. Dit is het stadium waarin de meeste twijfelaars vastlopen. Op dat moment kan een duwtje in de juiste richting nodig zijn – of *some ass kicking*, zoals mijn collega Ricky het noemde toen ik mijn intenties met hem deelde.

Nu moet je niet denken dat iederéén geholpen wil worden bij een amoureux avontuur. Integendeel. In de narcistische groep bevinden zich veel 'martelaren', wier hele bestaan gefundeerd is op het feit dat ze oneerlijk behandeld, genegeerd en uitgebuit worden. Misschien heb je de klant opgemerkt die net binnenkwam en in een stoel is gaan zitten? Het is een magere man met halflang, sluik haar en een groot hoofd, dat hij niet helemaal recht op kan houden. Hij draagt een verwassen, blauw-wit gestreept bouwvakkersoverhemd – dat nog stamt uit eind jaren zeventig – en een baggy spijkerbroek. Categorie N5 staat er in het afsprakenboek. Een narcist met een wanhopige behoefte aan liefde. Hij weet het zelf nog niet, maar vanaf nu kan zijn leven alleen nog

maar beter worden. Hij heet Gunnar Wallén en is verslaggever bij Radio Gute.

Ik doe hem een kapmantel om en knoop die dicht rond zijn smalle nek. Gunnar is chagrijnig omdat zijn collega's hun afwas altijd maar op het aanrecht laten staan en hij elke dag hun koffiekopjes moet afwassen. Voor zover ik weet staat het niet in zijn functieomschrijving dat hij dingen achter hun kont moet opruimen, maar is het een kwelling die hij zichzelf volledig heeft opgelegd. Sommige collega's hebben geprobeerd om hun eigen mokken af te wassen, maar dat deden ze niet goed genoeg. En toen de sportverslaggever nota bene probeerde het aanrecht af te vegen met een handdoek, heeft Gunnar hem uiteraard flink de les gelezen.

Als ik Ricky half verscholen achter het gordijn van onze koffieruimte zie, wordt het er voor mij niet makkelijker op om geconcentreerd naar Gunnars betoog te luisteren. Ricky heeft een theezeef in zijn hand: zo'n steel met een bolletje eraan. Wanneer hij de bol open- en dichtdoet, lijkt het op een gapende mond. Hij weet – uiterst nauwkeurig – het ritme te volgen van de verlengde klinkers in Gunnars monoloog: 'Ik ben echt de eenige die steeds de afwas doet.' 'Ik ben echt de eenige die steeds het aanrecht afneemt.' 'Is er dan echt helemaal nimmer iemand die dat ziet en die mij daarvoor bedankt?'

Gunnar behoort zoals gezegd tot categorie N5 – de moeilijkste categorie waar je als schikgodin mee te maken kunt krijgen. En vandaag is hij nóg humeuriger dan normaal. Om hem wat meer te laten ontspannen, masseer ik voorzichtig zijn stijve nek en hoofdhuid. De meeste klanten zijn dol op een hoofdhuidmassage. Ook Gunnar geniet van de aanraking. Maar hij zou nog liever met blote voeten over een spijkerbed lopen, dan dat toe te geven. Waarschijnlijk is er – behalve de tandarts en ik – niemand anders geweest die hem de afgelopen jaren fysiek heeft aangeraakt. Als hij weggaat geeft hij me een klein glimlachje en zegt: 'Dank je

wel.' Op dat moment voel ik toch een sprankje hoop dat ik op een dag een levenspartner voor hem zal vinden.

Ricky is onlangs bij mij in dienst gekomen. Zijn moeder – die haar haar laat knippen bij mijn zus Vera in Hemse – heeft hem uit huis gezet. Na vijftientig jaar strijd kon ze er niet meer tegen. Ze achtervolgde hem drie stratenblokken lang met een toiletborstel, voordat Vera hen in het oog kreeg.

Ricky is nog niet helemaal volwassen. Ook heeft hij nog nooit een vaste relatie gehad. Mijn taak is om hem te laten inzien waarom alles toch steeds weer misgaat. We werken eraan. Zijn imitatie met de theezeef is gemakkelijk. Maar als ik Vera goed heb begrepen, is het precies dit soort gedrag dat ertoe leidde dat zijn moeder besloot om hem eruit te gooien. Zij schrijft thrillers – ze is dan ook wel echt een beetje een dramaqueen.

Ricky is een goede kapper. Maar hij heeft veel te lang bij zijn moeder gewoond, waar hij in de huishouding nooit ook maar een vinger hoefde uit te steken. In ons contract staat echter dat hij de personeelskeuken en het toilet schoon moet maken. Hij kan het wel, hij is alleen lui. Maar aangezien hij geen loon krijgt als hij zijn werk niet doet, vormt het schoonmaken hier geen enkel probleem. Hij weet heus wel wat hij doet – wat dat betreft dan. En we vullen elkaar goed aan: hij heeft de moed om nieuwe dingen te proberen, en ik heb de ervaring.

Zelf heb ik mijn hele leven lang in Visby gewoond. Binnenkort word ik achtenveertig, en ik heb al zeven jaar mijn eigen salon. Ricky is vijftientig. Hij komt uit Grötlingbo, draagt zijn dikke donkerblonde haar in een warrige coupe en is zo iel als een stropdas uit de jaren vijftig. In zijn vrije tijd doet hij aan paaldansen: tijdens de landskampioenschappen in december hoopt hij op een gouden plak.

Toen ik Ricky aannam en hij over zijn vrijetijdsbesteding vertelde, dacht ik dat paaldansen hetzelfde was als strip-paaldansen. Hij wees me er onmiddellijk op dat dit een vooroordeel was, en

absoluut niet terecht. ‘Paaldansen is acrobatiek.’ Intussen heb ik verschillende vaktermen geleerd, zoals *invert*, jezelf ondersteboven draaien; *firefighter*, een eenvoudige zwaai waarbij het ene been voor en het andere been achter de paal belandt – als je die onder de knie hebt, kun je ’m ook inzetten bij het klimmen; en *crying bird*, zitten als een vogel – met één been naar beneden hangend. Dan zijn er nog *gemini* en *boomerang* en heel wat andere dingen die ik nog niet helemaal snap. Ricky is de enige man in zijn groep. Hij vindt het een uitstekende plek om levenslustige vrouwen te ontmoeten. Je begrijpt: een van de redenen waarom ik hem heb aangenomen, is dat hij de juiste instelling heeft.

‘Wat Gunnar nodig heeft, is liefde,’ zeg ik tegen Ricky, die – hoewel Gunnar al lang en breed weg is – de theezeef nog steeds in zijn handen heeft. We noemen het theezeefretoriek. Theezeefretoriek komt ook voor in politieke context, maar dan zonder theezeef. In dat geval wordt er – door de tegenstander bewust te associëren met minder eervolle zaken – een zekere mate van schuldgevoel gecreëerd. Iets wat in de context van retoriek *guilt by association* wordt genoemd. ‘Alléén jullie willen bezuinigen.’ ‘Alléén jullie vinden dat gepensioneerden genoeg moeten nemen met het eten van kattenvoer.’

‘Wat alle mensen nodig hebben is líéfde,’ benadrukt Ricky, terwijl hij de theezeef openspert.

Ik zie het als mijn levenstaak om mensen te helpen de liefde te vinden. In de zeven jaar dat ik Salon d’Amour heb, heb ik maar liefst zesentwintig bruidsparen bij elkaar gebracht. Op de piano bij mij thuis staat een fotoalbum. Het zou een waardige prestatie zijn om daar ooit ook een foto van Gunnar en zijn geliefde aan toe te kunnen voegen.

Over Zlatan en de zin van het leven

Het was op zijn eigen verjaardag dat Ricky door zijn moeder uit huis werd gezet. Ze regelde een appartement voor hem, stuurde zijn spullen op met DHL, verving het slot van haar voordeur, gooide een taartje achter hem aan en riep ‘hoera’. Als je er in vijfentwintig jaar niet in geslaagd bent om je zoon volwassen te laten worden, is er nog weinig hoop op verbetering. Mijn zus Vera gaf me een lijstje dat zijn moeder had opgesteld. Toen ik dat zag, dacht ik spontaan dat ik mezelf had overschat toen ik hem aan-

nam.

- Plast naast de wc-pot.
- Weet niet hoe of waarom je een toiletborstel gebruikt.
- Heeft nog nooit een tafel afgeveegd.
- Laat natte en bezwete kleren op de grond liggen, zodat de kat er – uit pure zelfverdediging – overheen piest.
- Eet op zijn kamer achter de computer, meestal afhaal-pizza. Laat afwas, statiegeldflessen en lege pizzadozen gewoon staan. Begrijpt niet waar de schimmel vandaan komt.
- Woont thuis zodat hij geld kan sparen voor dingen die hij zelf leuk vindt.

- Heeft nog nooit een stofzuiger, vaatwasser of wasmachine aangeraakt.
- Drinkt melk rechtstreeks uit het pak.
- Kan alleen *beef stroganoff* maken, wat hij leerde in de tweede van de middelbare school.

Het is mijn taak om Ricky in te wijden in de mysteries van het volwassen leven. Als kleine jongen vond hij het nog leuk om zijn moeder te helpen schoonmaken en op de stofzuiger rond te rijden, maar dat enthousiasme is in de loop van de tijd verdwenen. En daar moeten we misschien ook maar dankbaar voor zijn. Maar zoals gezegd ontbreekt er het een en ander aan zijn opvoeding. De afgelopen drie zondagen is Ricky bij mij thuis geweest om te leren hoe je échte maaltijden bereidt. De weg naar onze samenwerking is niet altijd zonder strubbelingen verlopen. Zeker in het begin hadden we onze conflicten.

‘Beef stroganoff is lekker,’ legde hij me uit toen hij voor de derde dag op rij klikjes beef stroganoff at. Zijn laatste bedpartner had hem net vaarwel gezegd.

‘Ja, Ricky, de eerste keer dat je een meisje thuis uitnodigt werkt het. De tweede keer begint het al wat twijfelachtig te worden. En de derde keer is het een regelrechte ramp, met opgewarmde stroganoff. Het is niet gek dat al die meiden bij je weggaan. Als je je voordoet als meester-kok, moet je wat meer in je mars hebben. Laat me je helpen.’

Mijn streven is altijd om eten te koken voor de hele week. Ik vind het fijn om het eten al klaar te hebben als ik ’s avonds thuiskom. Dit mede omdat ik met enige regelmaat ook werk mee naar huis neem. Niet het knippen zelf natuurlijk, maar wel mijn werk als huwelijksmakelaar. Soms hebben degenen die ik probeer te matchen, wat extra inspanning en toezicht nodig.

De eerste twee weken dat Ricky bij mij werkte, kocht hij als lunch het ergste junkfood dat je je maar kunt voorstellen. Met

enig wantrouwen keek hij naar mijn magere kost.

‘Cottagecheese is iets wat de duivel heeft uitgevonden,’ zei hij heel serieus op de eerste dag.

‘Jij hebt makkelijk praten: je bent zo mager als een berggeit met hooikoorts. Wacht maar tot je ziet wat er met je lichaam gebeurt als je bijna vijftig bent en je niet zo rap meer bent. Sinds mensenheugenis heeft het menselijk lichaam zich aangepast aan de beschikbaarheid van voedsel. Als ik in het stenen tijdperk had geleefd en zelf mijn konijnen had moeten vangen, was ik allang verhongerd. Het probleem is dat er een vertraging zit in de manier waarop ons lichaam zich aanpast aan al deze overvloed. Pas over duizend jaar of zo zal het begrijpen dat het geen voedsel meer hoeft op te slaan voor slechtere tijden.’

‘Over duizend jaar ben jij een archeologische vondst. Geef maar gewoon toe dat het niet lekker is!’ zei hij gedecideerd, terwijl hij met grote scepsis naar mijn salade van cottagecheese en bonen keek. ‘Beken nou maar gewoon dat je verlangt naar een échte maaltijd, met boter, room en een sappig stuk vlees met bearnaisesaus.’

Na ongeveer een week discussiëren over eten en de zin van het leven waren we het er roerend over eens dat die twee dingen met elkaar verband houden. Eten en de zin van het leven dus. Dit leidde ertoe dat we ons eigen, even eenvoudige als leuke maaltijdmodel creëerden: de helft van de maaltijd bestaat uit groenten en de andere helft uit iets wat we lekker vinden. De zondagen gebruikten we voortaan om samen te koken, de strategieën voor de komende week te plannen en te luisteren naar de radio.

Daar heeft Gunnar een eigen vragenuurtje dat *Hen vraagt hen* heet. Het is een poging om genderneutraal en actueel te zijn. Er zijn slechts weinig gegadigden die zich ervoor aanmelden, soms moet hij de uitzending zelfs cancelen. De deelnemers zijn nog wat terughoudend en willen waarschijnlijk niet dat er ook maar enige twijfel ontstaat over hun genderidentiteit. Het programma

wordt uitgezonden op zondag en je steekt er eigenlijk altijd wel iets van op.

Wanneer Ricky en ik de zondag na het laatste bezoek van Gunnar aan de salon aan het koken zijn, ligt het voor de hand dat we komen te spreken over Gunnars behoefte aan liefde. Ik geloof dat er op ieder potje een dekseltje past. Hopeloze gevallen bestaan niet.

Maar Ricky is sceptisch. 'Wie zou zijn eeuwige geklaag kunnen verdragen? Hij is nog erger dan mijn moeder wanneer ze met een kater van de champagne ontwaakt nadat ze weer eens een nieuw boek heeft gelanceerd.'

'Dat kan wel zo zijn, maar liefde kan een mens veranderen. Dat weet ik zeker. Een beetje waardering kan dingen in een mens naar boven halen waar we nu nog geen weet van hebben. Gunnars geklaag is alleen maar een roep om hulp: "Zie mij, anders ben ik niets waard." Ooit moet zijn martelaarsmethode hebben gewerkt, anders zou hij er niet mee door zijn gegaan. Probeer het kind in hem te zien. Misschien kreeg hij als klein jongetje alles wat hij wilde bij het minste of geringste kijke. Misschien kreeg hij het zo voor elkaar om een ijsje te bietsen in de supermarkt of onder zijn huiswerk uit te komen? Misschien lukte het zo om meer zakgeld te krijgen? Weet ik veel. Het probleem ontstond in elk geval pas toen bleek dat zijn strategie niet werkte bij het vinden van de liefde.'

In gedachten zie ik hem voor me: een dreumes met een grote bril, kleine zeurende ogen en een wipneus. Zijn hoofd is altijd al wat te zwaar geweest voor zijn dunne nek, dus staat het een beetje voorovergebogen en scheef.

'Misschien heeft hij iemand nodig die juist ontzettend slordig is, maar dankbaar is wanneer alles in huis weer schoon en netjes is?' stel ik voor, terwijl ik aardappelen schil en Ricky het lamsgehakt tot burgers vormt voor het zondagse diner. Als dessert